

Fredrikstad Vann Avløp Og Renovasjonsforetak Frevar Kf
Postboks 1430
1602 FREDRIKSTAD

Vår dato: 16.04.2021
Vår ref.: 202103702-6
Arkiv: 513
Deres dato:
Deres ref.:

Saksbehandler:
Jørgen Kocbach Bølling
22959854/jboe@nve.no

FREVAR KF - Oversendelse av fjernvarmekonsesjon for dampbasert fjernvarme på Øra i Fredrikstad kommune, Viken fylke

Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE) har i dag gitt Fredrikstad Vann Avløp Og Renovasjonsforetak FREVAR KF (FREVAR) konsesjon for å bygge og drive et eksisterende dampbasert fjernvarmeanlegg på Øra i Fredrikstad kommune, Viken fylke. Følgende områder inngår i konsesjonsområdet:

Figur – Konsesjonsområde for fjernvarme på Øra

E-post: nve@nve.no, Postboks 5091, Majorstuen, 0301 OSLO, Telefon: 22 95 95 95, Internett: www.nve.no
Org.nr.: NO 970 205 039 MVA Bankkonto: 7694 05 08971

Hovedkontor
Middelthunsgate 29
Postboks 5091, Majorstuen
0301 OSLO

Region Midt-Norge
Abels gate 9
7030 TRONDHEIM

Region Nord
Kongens gate 52-54
Capitolgården
8514 NARVIK

Region Sør
Anton Jenssensgate 7
Postboks 2124
3103 TØNSBERG

Region Vest
Naustdalsvegen. 1B
6800 FØRDE

Region Øst
Vangsvæien 73
Postboks 4223
2307 HAMAR

Søknaden

FREVAR søkte 10.02.2021 om konsesjon i medhold av energiloven § 5-1, for et eksisterende fjernvarme/damprørnett på Øra i Fredrikstad kommune i Viken fylke. Avfallsforbrenningsanlegget forbrenner avfall i to avfallsovner med effekt på 13,5 MW hver. Begge ovner har to støttebrennere med effekt på 4,4 MW hver. Dette er brennere som i dag drives på gass, som det søkes konsesjon for, men de kan også drives på olje. Energien som dannes ved forbrenningen selges som industridamp til nabobedrifter på Øra. Anlegget har vært i drift siden 1984. Anlegget gjenvinner energi fra omkring 85 000 tonn avfall pr. år tilsvarende ca. 230 GWh varmeenergi. Av denne energimengden selges omkring 135 GWh årlig i form av høytrykksdamp til fire industrikunder med behov for damp i sin produksjon, samt ca. 13 GWh til Fredrikstad Fjernvarme.

Selv om FREVAR nå vurderer at man oppfyller kriterier for konsesjon, mener selskapet samtidig at manglende konsesjon til nå ikke har hatt noen negativ virkninger for samfunn, miljø eller noen andre kjente forhold.

Høring

NVE sendte søknaden på høring i brev av 15.02.2021, med høringsfrist 29.03.2021. Følgende instanser fikk søknaden på høring: Elvia AS, Fredrikstad Fjernvarme AS, Fredrikstad kommune, Kvitebjørn Bio-El AS, Kvitebjørn Varmer AS, Naturvernforbundet, Statens vegvesen, Statsforvalteren i Oslo og Viken, Viken fylkeskommune og Østfold Energi AS. NVE påla også FREVAR å orientere berørte grunneiere, rettighetshavere og eventuelt relevante tekniske instanser, ut over de som står som adressater på dette brev, om høringen og retten til å uttale seg.

Tilleggsinformasjon

FREVAR har i epost av 23.03.2021 fremlagt tilleggsinformasjon i saken. I et vedlagt notat redegjør de for at kundene på Øra har større etterspørsel etter damp enn det de selv kan produsere, og at kapasiteten til dampledningen er tilrettelagt for dette. På dette grunnlag søkes det om konsesjon for ytterligere 25 MW installert effekt, installert hos Kvitebjørn Bio-El, som vil dekke den produksjonen FREVAR ikke har kapasitet til.

NVE informerte høringsinstansene om den fremlagte tilleggsinformasjonen i epost av 23.03.2021.

FREVAR har i epost av 08.04.2021 presisert at installert effekt i deres to avfallskjeler på Øra er 13,5 MW per kjele, ikke til sammen 30 MW slik det fremgikk av tilleggsinformasjonen fremlagt i notatet av 23.03.2021, og at de to støttebrennerne i kjelene skal driftes på gass.

Innkomne merknader

Statens vegvesen skriver i brev av 24.02.2021 at de ikke har merknader til søknaden.

Kvitebjørn Bio-El AS skriver i brev av 29.03.2021 at de mener rammene i tillatelsen må være tilpasset energibehovet hos industribedriftene tilknyttet dampledningen. Slik søknaden fremstår på NVEs nettsider så er det stort sprik mellom omsøkte energimengder og faktisk energibehov. Energebahovet (termisk i form av damp) hos prosessindustribedriftene Kronos Titan AS, Denofa Energi AS og Kemira AS er samlet 300 GWh. Effekthov (termisk i form av damp) er 80 MW. Kvitebjørn Bio-El AS mener myndighetene må legge til grunn dagens energibehov- samtidig som en konsesjon må gi rom for industriell vekst/økt dampforbruk i konsesjonsområdet.

Fredrikstad Fjernvarme AS (FFAS) skriver i brev av 26.03.2021 at de som nabokonsesjonær for fjernvarme har inngått leveranseavtale med FREVAR for varme levert fra to 17 MW kjeler, og med Kvitebjørn Bio-El AS over en veksler med kapasitet på 22 MW. De opplyser at det omsøkte konsesjonsområdet ligger inntil deres konsesjonsområde, det overlapper ikke. Det framgår av søknaden at industribedriftene har førsteprioritet, og fjernvarmenettet andreprioritet, til energi fra FREVAR. Etter FFAS oppfatning er dette bare delvis korrekt, da fjernvarmen etter inngått avtale med FREVAR har førsteprioritet på energi for de tilfeller Kvitebjørn Bio-El ikke kan levere tilstrekkelig effekt til fjernvarmenettet. Oppsummert oppfatter FFAS at konsesjonssøknaden har som hensikt å etablere konsesjon for dagens situasjon, noe de støtter. FFAS har følgelig ikke merknader utover dette med prioritering i varmeleveranser mellom selskapene på Øra.

Statsforvalteren i Oslo og Viken skriver i brev av 26.03.2021 at de ikke har merknader til den omsøkte konsesjonen.

NVEs vurdering

NVE konstaterer at det omsøkte dampbaserte fjernvarmeanlegget på Øra er et eksisterende anlegg, som har vært i drift siden 1984. Dette er før energiloven ble etablert i 1991, men denne erstattet i sin tid fjernvarmeloven. Anlegget kan på dette grunnlag sies å ha vært bygget og drevet i strid med dette lovverket. NVE vil vurdere om det er grunnlag for reaksjoner på dette i en eventuell egen prosess.

Det dampbaserte anlegget er ikke omsøkt endret, og vil således ikke gi endrede virkninger, herunder visuelle virkninger, utslipp, virkninger for naturmangfold eller kulturminner, sammenlignet med dagens situasjon på Øra. Det er ikke kommet inn merknader mot at det bør meddeles konsesjon som omsøkt. NVE konstaterer at FREVAR og Kvitebjørn Bio-El løser en viktig samfunnsoppgave ved forbrenning av avfall, og at leveranse av fjernvarme og damp til industrien er en rasjonell måte å benytte energien fra dette. NVE forutsetter at selskapene som produserer varme og damp fra avfall på Øra selv finner en rasjonell måte å fordele dette mellom damp- og fjernvarmeetterspørsel.

NVE kan ikke slutte oss til Kvitebjørn Bio-El AS vurdering av at det er energimyndighetens oppgave å legge grunnlag for økt dampforbruk i konsesjonsområdet. Det er NVEs oppgave å konsesjonsbehandle konkrete søknader. Dersom selskapene som håndterer avfall på Øra ser at det i fremtiden er behov for å øke kapasitet i anleggene, skal det fremlegges søknad om dette før etablering, slik at vi kan konsesjonsbehandle dette i tråd med energilovens bestemmelser.

Generelt om konsesjonsplikt

En fjernvarmekonsesjon spesifiserer forsyningsområdets yttergrense, varmesentral og trase for hovedrørnett. Konsesjonsbehandlede varmesentraler er fritatt kommunal byggesaksbehandling, jfr SAK10 § 4-3 «Unntak fra krav i Plan- og bygningslovgivningen for visse tiltak som behandles etter andre lover».

Konsesjonær kan bygge hovedrørnett og øvrig rørnett frem til enkeltbygg i det aktuelle området. Alt rørnett er altså ikke spesifisert i konsesjonen, og NVE forutsetter at både hovedrørnett og øvrig rørnett bygges i samråd med kommunen og berørte grunneiere og rettighetshavere. Dersom det viser seg at rørnett kan gi virkninger for naturmangfold eller kulturminner skal dette avklares med Fylkesmannen og fylkeskommunen før utbygging.

Dersom hovedrørnett skal bygges vesentlig annerledes enn det som er spesifisert i konsesjonen skal det søkes om en konsesjonsendring. Endringer som utløser konsesjonsplikt er vesentlig endret trase for hovedrørnett, og dersom fjernvarmenett må bygges over bakkenivå. Eksempler på ikke konsesjonspliktige og konsesjonspliktige endringer er belyst i NVEs veiledere, som kan lastes ned her;

<https://www.nve.no/energiforsyning-og-konsesjon/fjernvarme/veiledere-og-rapporter/>. Dersom det er uklart om en eventuell endring medfører konsesjonsplikt kan NVE bistå i vurderingen.

En fjernvarmekonsesjon legger nødvendig grunnlag for at kommunen kan meddele tilknytningsplikt i nye plan- og byggesaker innenfor det konsesjonsgitte området. NVE vil i denne sammenheng minne om at en fjernvarmekonsesjon innebærer en overordnet rasjonalitetsvurdering av anlegget. NVE har ikke gjort en vurdering av enkeltbygg innenfor konsesjonsområdet. Det oppfordres derfor til dialog mellom fjernvarmeutbygger og kommune før tilknytningsplikt pålegges enkeltbygg.

Oppsummering, vedtak og vilkår

NVE konstaterer at det omsøkte dampbaserte fjernvarmeanlegget på Øra er et eksisterende anlegg, som har vært i drift siden 1984. Anlegget er ikke omsøkt endret, og en tillatelse fra energimyndigheten vil således ikke gi endrede virkninger, herunder visuelle virkninger, utslipp, virkninger for naturmangfold eller kulturminner, sammenlignet med dagens situasjon på Øra. Det er ikke kommet inn merknader mot at det bør meddeles konsesjon som omsøkt. NVE konstaterer at FREVAR og Kvitebjørn Bio-El løser en viktig samfunnsoppgave ved forbrenning av avfall, og at leveranse av fjernvarme og damp til industrien er en rasjonell måte å benytte energien fra dette. Vi mener på dette grunnlag at det er rasjonelt å meddele konsesjon til anlegget slik det er bygget.

NVE gir i medhold av energiloven § 5-1 FREVAR konsesjon som omsøkt. Konsesjonen er gitt med standard konsesjonsvilkår. Konsesjonen med kartvedlegg sendes tiltakshaver, og kan lastes ned på NVEs nettsted: <https://www.nve.no/konsesjonssaker/konsesjonssak?id=7488&type=A-7>.

NVE arbeider nå med å oppdatere våre kartdata, slik at også fjernvarme inkluderes på NVEs nettsted; <https://temakart.nve.no/>. Dette er et pågående arbeid, og NVE vil i første omgang kun legge ut konsesjonenes yttergrenser og lokalisering av varmesentraler. Senere kan det bli aktuelt også å synliggjøre konsesjonsgitt og installert effekt i varmesentraler, men dette vil vi komme tilbake til. På dette grunnlag er det satt vilkår i dagens konsesjon om at konsesjonær senest innen tre uker etter meddelt konsesjon skal oversende Shape-filer som viser gjeldende konsesjonsområdets yttergrenser og konsesjonsgitte varmesentralers lokalisering.

Shapefilene skal ikke inneholde andre objekter som arealbruksgrenser, kanter osv.

Objektene trenger ikke å ha egenskaper annet en selve geometrien.

Shapefilene må være georeferert i Euref'89 UTM sone 33 (wkid = 25833).

Husk at en shapefil egentlig består av flere filer; .shp .dbf .shx .prj.

Den kan ha flere filer, men disse fire er minste krav for at det skal være en fungerende shapefil.

Konsesjonsområder må leveres som polygoner (ikke linje eller polylinje).

Varmesentraler må leveres som punkt.

Om din organisasjon ikke har programvare/kompetanse til å levere de opplysninger vi ber om, skal dere innhente denne informasjonen fra eksternt firma.

Denne avgjørelsen kan påklages til Olje- og energidepartementet av parter med rettslig klageinteresse innen 3 uker fra det tidspunkt denne underretning er kommet frem, jf. forvaltningsloven kapittel VI. En eventuell klage skal begrunnes skriftlig, stiles til Olje- og energidepartementet og sendes til NVE. Vi foretrekker elektronisk oversendelse til vår sentrale e-postadresse nve@nve.no. Eventuelle klager vil bli sendt FREVAR til uttalelse før saken legges frem for Olje- og energidepartementet.

Vi ber FREVAR om å underrette berørte grunneiere/ rettighetshaverne i konsesjonsområdet om tillatelsen. Underretningen skal etter forvaltningsloven gi opplysninger bl.a. om klageadgang, klagefrist og retten til å se sakens dokumenter.

Med hilsen

Erlend Bjerkestrand
Fungerende seksjonssjef

Jørgen Kocbach Bølling
Seniorrådgiver

Dokumentet sendes uten underskrift. Det er godkjent i henhold til interne rutiner.

Kopi til:

BANE NOR SF
ELVIA AS
Fredrikstad Fjernvarme AS
KVITEBJØRN BIO-EL AS
Kvitebjørn Varme AS
Naturvernforbundet
STATENS VEGVESEN
STATSFORVALTEREN I OSLO OG VIKEN
VIKEN FYLKESKOMMUNE
ØSTFOLD ENERGI AS